

In memoriam: Tea Benčić Rimay

Lvонimir Mrkonjić

šutnji nastaloj pišćevim odlaskom, kad je u pitanju Tea Benčić Rimay, ono čime se ona najprije nameće sjećanju jest dvojstvo pjesnika i kritičara, njihov dramatični brak. To je mjesto gdje je smrt prouzročila konačni raskol i uništenje one cjelovitosti od koje je Tea Benčić Rimay živjela. Dijeleći obje discipline, kritičara i pjesnika, Tea Benčić Rimay, pišući kritiku znala se ponašati kao pjesnik: zaboravljala zadržati razdaljinu prema tekstu, preuzimala od njega oduševljenje, uživljavala se u tekst, postajala mu odjekom i dvojnikom. U kritici Tea Benčić polazi od modela impresionističke kritike, ali svoje dojmove usredotočuje na pjesnikov (po)etički model pa tim putem stvara vlastitu inačicu kritike uživljavanja. Što spaja kritiku i poeziju? Tea Benčić, jakim zaledem svoje kritičke pozicije oslonjene na Tina Ujevića, objašnjava suvremenost neočekivano stavljajući u pitanje jedan njezin danas zaboravljeni aspekt: "riječ je o etičkoj funkciji poezije koja, na rubu našeg stoljeća i milenija, ne samo što gubi na snazi i uvjerljivosti, nego gotovo sasvim iščezava. Na to se vezuje i slijedeći zaključak: "(...) mislim kako novijoj hrvatskoj poeziji nedostaje vedrine, onog malog kriptograma koji nas može osvijetliti iznutra." Ili naposljetku, potpunim obratom Baudelaireove rečenice "apsolutno treba biti moderan", konstatira uz pomoć Tina da se u hrvatskoj poeziji dogodio **zastoj** koji ovako objašnjava: "Naime, u hrvatskoj se poeziji upravo događa poezija-izražajno sredstvo, a tek u neznatnim količinama poezija-duhovna djelatnost."

U svojoj poeziji, Tea Benčić Rimay polazi od kritičkih iskustva o tome što je dobra a što loša poezija, ali metoda eliminacije uopće joj nije potrebna. Poetička osnova od koje polazi jest iskustvenost pjesme u prozi, kojoj je kao pjesničkoj vrsti uostalom posvetila najbolji dio sebe. U svojoj drugoj zbirci pjesama, autorica, u namjeri da u ljubavnim stvarima pokaže strogost, pretvara bezazlene *Sipine kosti*, kako je nasloвила prvu zbirku, u ubojite *Sipine osti*. Ona je naime odlučila unijeti u nered ljubavnih osjećaja metodu i to predstavlja okosnicu njezine poezije, ali kada od metode pokuša stvoriti strategiju kao mrežu obrane od slučaja, ona se u nju napokon i sama ulovi. *Sipine osti* nose jednu posebnost u samoj svojoj genezi: napisala ih je osoba koja je znanstveno proučavala pjesmu u prozi, pa je njezina pjesnička knjiga nužno metapoetska jer neizravno tumači funkcioniranje poezije u prozi. S druge strane, pobuda zbirke je životna i autobiografska. Autorica se nakanila na-pisati (ne dakle opisati) svoj "ljubavni slučaj", ali istodobno osobno i kao da se radi o nekom drugom; ujedno kao ona sama, ali i dajući riječ drugom te ga tako uvlačeći u tekst (*Preboljet ću te*). Pitanje drugog najvažnije je pitanje ljubavnoga govora jer je on, drugi, entitet koji je gdjekad tako blizu da je stvarni ili maštani dodir - gdjekad kao čudni osjet vlastite kože. Čuteći tako svoju kožu kao čudan podatak čutila, autorica osjeća sebe kao Škuncinu ovcu: "Osjećaš se goluždravo u samoj koži, jer ovo runo nekako nije tvoje. Pa ni pašnjak, ni mjesec, ni otok. Zoveš kišu da te izbriše, smanji, stanji, da nestaneš!" (Ovca). Tea Benčić Rimay dala je pjesmi u prozi

tananost hipersenzibilnog rukopisa koji treperi na crtovlju odsutnosti i gdje se grijeh, čega god bio on metafora, nadahnjuje nedovršenošću žudnje. Kao što vrijedi i obrat. Ako je istina da je “ova poezija nabijena erotizmom” (Dora Kinert Bučan), njega treba tražiti u konkretnom okružju i u graničnosti svakog posjedovanja. “Nemiran dan iz bjeline podiže te, ta ljubav prejaka je za javu pa ti upija sve pore sna. Samo ja znam da je ona poput smrti, ta ljubav, što je više pokušavaš udaljiti, bliža je.” To je upravo ono što pjesnikinja želi reći kada kaže da je ljubav jača od jave i da tu Snagu dobiva od smrti. Smrt ne uskrisuje ljubav, ali daje poeziji (ljubavi) pravo pred životom, životu usprkos.

U svojoj posljednjoj pjesničkoj knjizi sastavljenoj iz 73 pjesme u prozi, *Danijel*, objavljene 2007, Tea Benčić Rimay pretvara značajku kritičkog postupka u pjesnički postupak. Ona naime pjesnika Danijela Dragojevića čini junakom poeme, materijalizirajući ga njegovom poezijom i ostalom građom izvedenom iz kontakta s njim. U posljednjoj knjizi objavljenoj u kolovozu 2009, *Pola stoljeća poezije Slavka Mihalića* - “Obećah sebi da ću ovako nešto objaviti posthumno pa tako bi” – napisala je u posveti, Tea Benčić se vratila svojoj početnoj temi, Slavku Mihaliću.

Tea Benčić Rimay (1956-2009)